

Toespraak installatie CdK Klijsma 1 december 2017

*Ik heb u lief, mijn heerlijk landje,
mijn eenig Drentheland,
ik min de eenvoud in uw schoonheid,
'k Heb u mijn hart verpand.
Mijn taak vervuld' ik blijde,
Waarheen ook plicht mij riep,
Uw geest was 't, die mij leidde,
Daarom vergeet 'k u niet.*

Mevrouw Klijsma, beste Jetta,
meneer Van Rijn,
zussen en overige familie,
vrienden,
commissarissen van de Koning,
leden van Provinciale en Gedeputeerde Staten,
beste mensen,

De net voorgedragen zinnen klinken Drenten als muziek in de oren.
Ze vormen het eerste complet van het lied 'Mien Drenthe' van Jan
Uilenberg en zijn jou, Jetta, op het lijf geschreven.
Vooral "Mijn taak vervuld' ik blijde",
want je vrolijke humeur is je handelskenmerk.

Jetta, je hebt je hart verpand aan Drenthe.
Dat is zo klaar als een klontje volgens mij.
"De plicht", (tussen aanhalingstekens) riep je helemaal naar Den Haag.

Daar ben je gerijpt onder de Haagse kaasstolp.
Nu wijdt je je beste jaren aan je geliefde Drenthe.

Als doyen (een duur woord voor voorzitter) van de kring van commissarissen van de Koning, ben ik vereerd dat ik je hier mag toespreken en mag verwelkomen in onze kring.

Onze kring komt regelmatig bijeen om te overleggen over onze Rijkstaken die we allemaal hebben naast onze Provinciale taken.

Tijdens deze overleggen hebben we ook altijd overleg met de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties en regelmatig met de minister van Justitie en Veiligheid.

Onze Rijkstaken zijn terug te vinden in onze Ambtsinstructie. Ik ga hier even dieper op in, omdat deze taken over het algemeen niet zo bekend zijn.

Onze belangrijkste Rijkstaak is de advisering bij burgemeesters-procedures: benoemen, herbenoemen en ontslag van burgemeesters. En ook niet onbelangrijk het benoemen van waarnemers.

In de komende tijd staat het streven uit het regeerakkoord om de benoemingswijze van de burgemeester uit de Grondwet te halen zeker op de agenda van ons overleg met de minister van BZK.

Als de benoemingswijze van de burgemeester uit de Grondwet wordt gehaald, is de baan vrij voor de gekozen burgemeester.

Aangezien dit een vrij stevige en verreikende ingreep is in ons politiek stelsel, zijn wij als kring de mening toegedaan dat er eerst goed nagedacht moet worden over de vernieuwing van het stelsel als geheel, voordat zo'n ingreep wordt gedaan.

Het spreekwoord 'bezint eer ge begint' is hier van toepassing. Want wie krijgt straks het politieke primaat in de gemeente? Wie krijgt het voor het zeggen? Is dit de gemeenteraad, zoals nu het geval is, of wordt dit de gekozen burgemeester en wordt de gemeenteraad daarmee buiten spel gezet?

Diversiteit van de burgemeesters en andere politieke ambtsdragers staat zeker ook op de agenda. Ik zie al uit naar jouw charmant gebrachte, maar wel stevige inbreng.

Een andere belangrijke Rijkstaak is het adviseren en bemiddelen als de bestuurlijke integriteit van een gemeente in het geding is.

De advisering en bemiddeling bij verstoorde, bestuurlijke verhoudingen binnen een gemeente is dat ook. Wij hebben hiervoor momenteel onvoldoende instrumenten tot onze beschikking.

Door het ministerie van BZK wordt gewerkt aan de opvulling van deze lacune. Wij volgen dit op de voet, want we willen graag een goede stok achter de deur. Het liefst in de vorm van een interventieladder.

Het gevraagd en ongevraagd adviseren van de regering behoort ook tot onze taken. Je kunt hierbij bijvoorbeeld denken aan het geven van advies bij de oplossing van de Groningse gasproblematiek door mijn Groningse ambtgenoot.

De regering kan ook in specifieke gevallen een beroep op ons doen in onze rol als Rijksheer. Zo heeft de regering bij de oplossing van de verhoogde instroom van asielzoekers aan ons gevraagd een coördinerende rol te spelen. Deze rol hebben wij – mag ik wel zeggen op basis van evaluaties – voortvarend en succesvol opgepakt.

Hierbij heeft oud-CdK Jacques Tichelaar een belangrijke rol gespeeld, omdat hij binnen onze kring trekker asielzaken was. Langs deze weg wil ik hem nog hartelijk danken voor zijn grote inzet en de geboekte resultaten.

Belangrijke dossiers waar wij ons als CdK's momenteel mee bezig houden zijn weerbare overheid en ondermijnende criminaliteit. Iets dat in elke provincie en in elke gemeente in meer of mindere mate speelt.

In de provincie Drenthe speelt bijvoorbeeld de problematiek met de outlaw motor gangs. Wij proberen zoveel mogelijk een stimulerende rol te spelen in deze dossiers.

Naast de genoemde taken brengen wij als Rijksheer met regelmatige tussenpozen bezoeken aan gemeenten, adviseren wij het Kapittel over Koninklijke onderscheidingen, bevorderen wij de noodzakelijk geachte samenwerking tussen de rijksambtenaren binnen de provincie onderling

en de samenwerking van die rijksambtenaren met de besturen van de provincie, waterschappen en gemeenten.

Ook houden wij, samen met de Inspectie Justitie en Veiligheid, toezicht op de veiligheidsregio's. Zowel in de koude, voorbereidende fase als in de warme fase wanneer sprake is van een crisis of ramp.

Wij zijn als Rijksheer een verlengstuk van de regering, met name van de minister van BZK en J&V. Over onze Rijkstaken leggen wij dus in principe geen verantwoording af aan Provinciale Staten, maar aan de minister.

Genoeg over onze Rijkstaken. In Drenthe en het Noorden valt nog genoeg ander werk te doen volgens mij. Met de ambtgenoten uit Fryslân en Groningen vorm je een mooi noordelijk team, doortastend en met de noodzakelijke noordelijke nuchterheid, om zaken voortvarend op te kunnen pakken.

Als jongste aanwinsten binnen onze kring, verwacht ik nog veel van jullie. Samen stoten jullie het Noorden verder op in de vaart der volkeren. Ik heb er alle vertrouwen in dat jullie daarbij het streven van de VNG, UvW en de gezamenlijke provincies om te komen tot een energieneutraal en klimaatbestendig Nederland goed voor ogen houden.

Je Haagse contacten helpen je daarbij ongetwijfeld en je instelling des te meer. Getuige je uitspraak dat je vanuit bestuur en politiek alleen maar een beetje ruggensteun hoeft te bieden om initiatieven van mensen tot bloei te laten komen.

Deze ingetogen en dienende opstelling spreekt mij zeer aan. Aan de ondernemerszin van de Drenten ligt het zeker niet. Getuige bijvoorbeeld het mega jubileumconcert dat Jannes onlangs gaf in het Gelredome, bij ons in Arnhem. Hij schaarde zich daarmee in het rijtje van de Rolling Stones. “Dat kon minder” volgens mij.

Ook wist Drenthe dit jaar haar beste beentje voor te zetten als partner van het Prinsjesfestival in Den Haag. Het festival waarbij de democratie wordt gevierd en ieder jaar een andere provincie de gelegenheid krijgt zich te profileren. Dat is je ongetwijfeld niet ontgaan. Waarnemend CdK Jozias van Aartsen gaf onlangs het stokje aan mij door.

Aan mijn provincie de uitdagende taak om de prestatie van Drenthe op zijn minst te evenaren. Wij hebben gelukkig genoeg streken te leveren.

Zelfs voor een hunebed draaien wij onze hand niet om. Sinds kort te zien als onderdeel van de Canon van de Nederlandse geschiedenis in het Nederlands Openluchtmuseum in Arnhem. ‘Van hunebed tot heden’, komt dat zien!

Jetta, je begrijpt al dat ik een beetje chauvinistisch begin te worden. Dat komt wellicht doordat ik net als jou geboren ben in de provincie waar ik CdK ben. Dat geeft een extra dimensie, vind ik.

Dat gevoel van een extra dimensie vind ik terug in het lied ‘Hier heur ik thuis’ van de Brabantse zanger Gerard van Maasakkers. Een paar vertaalde zinnen uit dit lied breng ik naar voren, omdat ik ze zo toepasselijk vind.

Hier hoor je thuis

Hier ken je de weg

Hier leerde je lopen – met vallen en opstaan en verder gaan

Hier kan je verdwalen – met je ogen wijd open

En toch weer op huis aangaan

Je hoorde erbij vanaf je geboorte, als het zand bij de hei

Hier hoor je thuis

Waar je ook werkt of waar je ook gaat

Wat je van de wereld ook kent

Hier hoor je thuis!

Voordat ik afsluit feliciteer ik alle Drenten hartelijk met hun enthousiaste, nieuwe CdK.

Jetta, namens onze kring heet ik je van harte welkom in ons kleurrijk gezelschap en wens ik je bijzonder veel succes en ontzettend veel plezier in je nieuwe functie.
